

Sygn. akt IV CZ 45/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku Z. R.
przy uczestnictwie Z. G., M. K., J. G., W. G. i [...] Z. [...] z siedzibą w N.
o stwierdzenie nabycia spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 sierpnia 2017 r.,
zażalenia uczestnika postępowania Z. G.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt I WSC [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Z. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika Z. G. na tej podstawie, że została ona przez skarżącego wniesiona osobiście, a zatem z naruszeniem przymusu adwokacko-radcowskiego przewidzianego art. 87¹ k.p.c., co oznacza, że jest środkiem niedopuszczalnym „z innych przyczyn”, o których mowa w art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu uczestnik zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi bez uprzedniego wezwania do uzupełnienia jej braków; twierdził też, że nie wiedział o przymusie adwokacko-radcowskim obowiązującym przy sporządzaniu skargi. Skarżący podniósł również, iż wskazany przepis został wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego uznany za niekonstytucyjny w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie skargi bez wezwania do usunięcia jej braków.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Wymaganie to nie dotyczy osób wymienionych w § 2 tego artykułu, do kręgu których skarżący się nie zalicza. Skarga wniesiona bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, a zatem przez osobę nieposiadającą zdolności postulacyjnej, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna „z innych przyczyn”, o których mowa w art. 398⁶ § 2 k.p.c. Uchybienie to nie stanowi usuwalnego formalnego braku skargi, nie ma zatem podstaw, aby wzywać skarżącego do jego naprawienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1997 r., I CZ 23/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 77, z dnia 25 marca 2004 r., II CZ 19/04, niepubl. i z dnia 17 stycznia 2017 r., IV CZ 131/16, niepubl.). Przyczyny niezachowania przymusu adwokacko-radcowskiego pozostają bez wpływu na ocenę skargi jako niedopuszczalnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007 r., IV CZ 116/06, niepubl. i z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CZ 6/11, niepubl.). Z tego względu tylko ubocznie należy zauważyć,

że z protokołu rozprawy z dnia 25 maja 2016 r. wynika, iż powód został pouczony przez Sąd o wymaganiach dotyczących wniesienia skargi, w tym o przymusie adwokacko-radcowskim.

Niezasadnie skarżący w zażaleniu zakwestionował odrzucenie skargi bez uprzedniego wezwania do uzupełnienia jej braku, błędnie powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., SK 40/07 (OTK-A 2008, nr 6, poz. 101). W wyroku tym Trybunał stwierdził, że art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie - bez wezwania do usunięcia braków - skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji. W uzasadnieniu Trybunał wskazał, że wyrok ten ma charakter zakresowy i oznacza wyeliminowanie z obrotu prawnego niekonstytucyjnej normy, mieszczącej się w ramach art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c., nakazującej sądowi drugiej instancji i Sądowi Najwyższemu odrzucenie kasacji bez wezwania do uzupełnienia braku, polegającego na braku sformułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej (kasacji) do rozpoznania i jego uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.). Orzeczenie Trybunału dotyczy wyłącznie tego braku skargi.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

Poza zakresem rozstrzygnięcia należy zauważyć, że Sąd nie rozpoznał wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów postępowania kasacyjnego oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu „do prowadzenia sprawy przed Sądem Najwyższym”.